

ամբաստանելու զԱրտաւագդ իբր դաւաճանս կը սիրենք յառաջ բերել Ռուլէնի մի հատածն՝ որ ամփոփում մ'է Դիոնի գրածներուն, որ ըստ իւր կարգին հաւաքեր է ժամանակակից պատմիչներէ:

«Անտոնիոսի ապաքէն չկայր տեղի սնապարծութեան ընդ այս շահատակութիւն ընդդէմ Պարթեակց, բայց և այնպէս զրեաց նա Հոռով յաղթական ոճով, առաջաստեալ զկորուստս և բարդեալ զգուգնարեայ առաւելութիւնս. վասն այսորիկ արժանապատեան, զի մատենագիրք մտահանք կենսաբանաց պախարակեցին զնա, փոխանակ զի զիւր ֆԱԽՈՒՍՏ յաղթութիւն կոչեաց, և յաղթական զանձն համարեցաւ՝ զի պրծաւ ի ձեռաց թշնամեաց՝ Ոկտաւիանոս ՀԱՍՈՒԻ ԷՐ ԼԻՈՎ ԻՍԿՐԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆՏԻՑ և փոյթ յանձին ունէր իրազեկ լինել այնց: Բայց ստիպեալ շուրջ դնել Անտոնիոսի, մանաւանդ առ կենդանութեամբ Սեքստոսի Պոմպէոսի, զգուշացաւ չստել յայտնապէս զանտոնապարծ պատմութիւնս իւրոյ իշխանակցի: Նա՝ զսորին հակառակն ետ հրաման հանել ի Երեւակուտէն, զի գորութիւնք մատուցին դից, և պատարագք մատչիցին իբր վասն բարեբաստիկ և պանծալի յաջողութեանց »:

Անտոնիոսի արշաւանքն Պարթեակց դէմ ծաղրատեցի եղած էր Հոռով մէջ, Հոկտաւիանոս թէ և Հոռովայական հմայքն չնսեմացնելու համար հանդէսներ կը սարքէր, սակայն երգիծանքներ անպակաս կը շրջէին բերնէ բերան Հոռով մէջ, որոց հեղինակն զլիաւարապէս կը համարուէր ինքն Հոկտաւիանոս, ուստի Անտոնիոս սաստիկ վիրաւորուե՛ր էր և իրականութեան էր անոր դէմ: Բայց չկարենալով վրէժ հանել, իւր սրտի դանտութեան թոյնը և քննախնդրութիւնը դարձուց Օգոստոսի կողմ:

մի մարդոց դէմ, որոց առաջինն Արտաւագդն էր՝ դաշնակիցն և բարեկամն: Եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ առաջին անգամ զԱրտաւագդ կալանաւորելու որոշումն կ'ըլլայ. և հոն՝ Անտոնիոսի հաւատարմութիւնն և դաւաճանութիւնը ծածկելու համար, Արտաւագդի ճակատը լքելուն առաւպելը կը դարբնուի. փաստերն յաջորդ յօդուածով:

(զերջը միւս ամգամ)

ՄԵՂՈՒ ՇԵՐԱՅՑ

ԱՐՏԱՆԱԳՐԱՆ ԵՄՐԵՐ

— ԴԻՄ —

Խորհրդաւոր սարգն ինձի աջակէս ըսաւ. «Ես միայն կը լըսեմ երգը մարմար արձաններուն, զիշերուն Արտաւագդն ժամերուն, երբ լուսնեկան կը հրաւէ Բանդակներուն շուրջ՝ ոսկէ նէուֆարներ Երազէ: Հոն, գրան թովիկ, մենաւոր ուղու մը գանկը պղնձեայ Բոյնն է ուր ետ կը քնակիմ առանձնօրէն եռօրեայ: Երբ ամբոխները կու գան, ետ ապրշումն կ'որոշեմ Յօրինելով զազանաբար առնն իմ կենանքիս լուսնդէն, եւ արեւին զաղջ համբոյն իմ սրտիս մէջ ըզզալով ես զիշերուն կը սպասեմ կախարդանքէն իր զինով... Այն ատեն Բոյն է բոլոր շքեղ սրբան Արտաւագդն Ուր աստուածներ, քերթողներ եղբայրօրէն կը ժպտին Օրօրուելով մեռապետայ յակոբյի մէջ իմ թիկնս կ'անցնիմ փառքէ փառք, անո՛ թալուկն Բնակէս կ'առ... [նէ դիս

Ու կը տանի քոցալատ շողերուն մէջ լուսնակին՝ Գնարի մը կուրծքն աղէթալի ուր կը մշնամ թիթիւագին... Ու կը լըսեմ եռօրեայ՝ զհեղեկութեան քանդակաւ Անուն երգիքը մարմար և շրթունքները մեռած Անդրիանուն կը բացօրին, և նամբոյնիք անասանման շողիկն մէջ կը ծաղկին և իրենց վիշաղ կու լան... Բայց երբ արեւ ծագի, արդէն հասած կ'ըլլամ ետ Հոն, գրան մտիկ, մենաւոր պղինձ գանկն մէջ, թիկնս Ապրշումէ կորսեցով լուսնդէն առնը կենանքիս Արտաւագ՝ կը հրաւէմ նոն քանակով իմ եռօր...

(Musée de Luxembourg ի մէջ)

Բարիք

« Տնորակամները »

ԱՐՏԱՆԱՅՑ-ԵՐԱՅՑ

1. Ձայս փախուստ իւր Անտոնիոս վասն անձնապարտ ճողորկուելոյն՝ յաղթութիւնս առ ժայնէր, վճիռն զիւրք Բ. Գր. ՁԲ.

Անկարծելի իմ խթանութեամբ յոխորաաղօշո՞ց ցուցաւ, որպէս թէ յաղթող զաւա որ մաղապուրն էր ճողորկուել: Փորոս. Գ. Ժ.